

173. driftsår

KVARTALSRAPPORT 2015

Kvartalsrapport 4. kvartal 2015

Sparebanken Øst

Innhold

Kommentar til regnskapet	side	2 - 7
Resultatregnskap	side	8
Balanse	side	8
Endring egenkapital	side	9
Kontantstrømoppstilling.....	side	10
Resultat - kvartalsvis	side	11
Regnskapsprinsipper.....	side	12
Tap på utlån og garantier kunder.....	side	12
Misligholdte engasjementer kunder.....	side	12
Driftssegmenter	side	13
Fordeling på sektor og næring	side	14
Geografisk fordeling av brutto utlån	side	14
Kredittrisiko.....	side	15
Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser.....	side	16
Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital.....	side	17
Finansielle derivater	side	17
Finansielle eiendeler og forpliktelser.....	side	19
Motregning finansielle instrumenter.....	side	20
Kapitaldekning	side	21
Garantier og pantstillelser	side	22
Transaksjoner med nærstående parter.....	side	22
Tilleggsinformasjon til kontantstrømoppstillingen.....	side	23
Resultat pr. egenkapitalbevis.....	side	23
Eierbrøk morbank.....	side	23
Egenkapitalbevis.....	side	24

Nøkkeltall - konsern

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
Gjennomsnittlig egenkapital *) (mill. kroner)	2.755,3	2.563,9	2.268,1	1.960,6
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (mill. kroner)	34.067,2	33.618,8	30.263,2	28.698,8
Resultat etter skatt i % av gj.snittlig forvaltningskapital	0,75	1,28	0,93	0,91
Resultat før tap i % av gj.snittlig forvaltningskapital	1,05	1,66	1,34	1,34
Rentenetto i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital	1,72	1,81	1,87	1,78
Kostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital	0,85	0,88	0,97	1,02
Kostnader i % av inntekter (før tap på utlån/garantier)	44,69	34,72	42,04	43,20
Kostnader i % av inntekter ekskl. avkastn. på finansielle invest.	42,00	43,21	44,55	48,48
Egenkapitalrentabilitet (%)	9,29	16,72	12,46	13,38
Netto utlån til kunder (mill. kroner)	27.975,8	28.697,8	25.771,6	22.560,2
Innskudd fra kunder (mill. kroner)	13.159,3	13.397,0	12.546,8	11.687,9
Innskuddsdekning	47,04	46,68	48,68	51,81
Innskuddsdekning (morbank)	74,39	70,68	73,90	89,42
Kapitaldekning i %	20,29	18,17	18,41	15,68
Kjernekapitaldekning i %	18,29	15,89	16,47	14,85
Ren kjernekapital i %	16,29	13,94	13,23	12,76
Antall årsverk	226	225	233	224

Rentebærende balanseposter er rapportert inkl. opptjent/påløpt rente fom 31.12.14. Sammenlikningstall for 2013 er omarbeidet.

*) Foreslått utbytte og samfunnsutbytte inngår ikke i grunnlaget for beregning av gjennomsnittlig egenkapital.

Kommentarer til foreløpig regnskap 2015/delårsrapport

- Sparebanken Øst

- **Meget solid kapitaldekning**
- **Tilfredsstillende egenkapitalrentabilitet**
- **Foreslåtte utbytter i tråd med utbyttepolicy**
- **Betydelig negativ verdiendring på likviditetsportefølje**

RESULTAT

Konsernet oppnådde i 2015 et resultat før skatt på 339,7 mill. kroner mot 533,1 mill. kroner i 2014. Resultatet i 2014 var sterkt påvirket av gevinsten ved salg av aksjene i Nets Holding AS. Gevinsten utgjorde 134,7 mill. kroner. I 2015 gir gevinst ved salg av eiendommer positiv engangseffekt på 34,6 mill. kroner. Årets resultat påvirkes negativt av betydelig urealisert negativ verdiendring på bankens likviditetsportefølje samt redusert rentenetto.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør resultat før skatt 1,00 prosent mot 1,59 prosent i 2014.

Resultat etter skatt viser et overskudd på 256,0 mill. kroner mot 428,7 mill. kroner i 2014. Dette gir en egenkapitalrentabilitet etter skatt for 2015 på 9,29 prosent mot 16,72 prosent i 2014.

Resultat etter skatt for morbank viser et overskudd på 182,1 mill. kroner i 2015 mot 360,6 mill. kroner i 2014. Morbank har i 2015 mottatt utbytte på 90,0 mill. kroner fra datterselskap. I 2014 mottok morbank utbytte på 60,0 mill. kroner fra datterselskap. På konsernnivå er utbyttene eliminert.

Rentenetto

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble 586,7 mill. kroner i 2015 og viser en reduksjon på 20,2 mill. kroner i forhold til 2014. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter isolert i 4. kvartal ble 147,3 mill. kroner og ligger på samme nivå som i 3. kvartal og en økning på 4,5 mill. kroner sammenliknet med 2. kvartal.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter tilsvarer 1,72 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital for året 2015 mot 1,73 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2015. For

året 2014 utgjorde netto rente- og kredittprovisjonsinntekter 1,81 prosent.

Sikringsfondsavgift er belastet med 11,3 mill. kroner i 2015 mot 10,4 mill. kroner i 2014.

Driftsinntekter

Mottatt utbytte fra egenkapitalinstrumenter utgjør 1,3 mill. kroner mot 7,3 mill. kroner i 2014. Nedgangen gjelder bortfall av utbytte fra Nets Holding AS.

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester utgjør 79,8 mill. kroner og viser en nedgang på 1,8 mill. kroner sammenliknet med fjoråret, men en økning på 0,9 mill. kroner sammenliknet med forrige kvartal. Provisjonsinntektene kommer fra tradisjonelle banktjenester.

Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester utgjør 39,2 mill. kroner og viser en nedgang på 4,5 mill. kroner i forhold til 2014, og en økning på 0,2 mill. kroner i forhold til forrige kvartal.

Netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle eiendeler gir en negativ verdiendring på 42,7 mill. kroner i 2015. Til sammenlikning utgjorde netto verdiendringer og gevinst/tap på finansielle eiendeler en inntektsføring på 160,2 mill. kroner i 2014. I fjor utgjorde gevinst ved salg av aksjer i Nets Holding AS 134,7 mill. kroner og gevinst knyttet til nedslag i Frende Holding AS utgjorde 11,7 mill. kroner. Verdiendringen vedrørende garantien overfor Eksportfinans ASA viser en kostnadsføring på 5,1 mill. kroner i 2015, mot en inntektsføring på 10,2 mill. kroner i 2014. Ut over dette, ligger årsaken til nedgangen i den generelle marginutgangen som har vært på obligasjoner i likviditetsporteføljen.

Andre driftsinntekter utgjør 61,0 mill. kroner og viser en økning på 20,5 mill. kroner i forhold til 2014. Økningen gjelder i hovedsak gevinst ved salg av eiendommer på til sammen 34,6 mill. kroner. Salgene medfører reduserte leieinntekter.

Driftskostnader

Totale driftskostnader utgjør 289,1 mill. kroner og tilsvarer 0,85 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Til sammenlikning utgjorde totale driftskostnader 296,1 mill. kroner i 2014, tilsvarende 0,88 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Lønn og generelle administrasjonskostnader utgjør 218,5 mill. kroner i 2015 mot 217,5 mill. kroner i 2014. Antall aktive årsverk i konsernet ved utgangen av 4. kvartal 2015 var 226 mot 225 ved utgangen av 2014. Antall aktive årsverk i morbank ved utgangen av 4. kvartal 2015 var 196 mot 195 ved utgangen av 2014.

Avskrivninger utgjør 17,9 mill. kroner i 2015 mot 19,8 mill. kroner i 2014.

Andre driftskostnader utgjør 52,7 mill. kroner i 2015 mot 58,8 mill. kroner i 2014.

Tap på utlån og garantier

Konsernets resultatførte tap på utlån og garantier er 18,1 mill. kroner i 2015, mot 23,6 mill. kroner i 2014.

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier til kunder utgjør 81,0 mill. kroner ved utgangen av 2015 og viser en nedgang på 13,3 mill. kroner siden forrige årsskifte. Nedgangen er konstatering av tidligere nedskrivninger.

Nedskrivninger på grupper av utlån til kunder utgjør 43,4 mill. kroner ved utgangen av 2015.

Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør 242,9 mill. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2015 mot 423,8 mill. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2014. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør 161,9 mill. kroner og viser en reduksjon på 167,6 mill. kroner i forhold til utgangen av 2014. Nedgangen i misligholdte og tapsutsatte engasjement er et resultat av iverksatte tiltak for risikoreduksjon i utlånsporteføljen.

Disponering av årsoverskuddet

Styret foreslår at årsoverskuddet i morbank blir disponert som vist nedenfor. Utbytte er foreslått med kr. 3,30 pr. egenkapitalbevis, og avsetning til samfunnsutbytte er foreslått med totalt 34,2 mill. kroner. Foreslått utbytte til egenkapitalbevisiere og samfunnskapitalen utgjør 40,08 % av overskuddet til konsernet. Beregnet på basis av overskuddet i morbank utgjør samlet utbytte 56,34 %. For regler om utdeling av utbytte vises det til lov om finansieringsvirksomhet § 10-6, herunder særlig 3. og 4 ledd.

(Tall i mill. kroner)	2015
Utbytte egenkapitalbevis	68,4
Samfunnsutbytte	34,2
Overført til utjevningsfond	2,2
Overført til grunnfond	77,3
Årsoverskudd	182,1

Utjevningsfondet (eksklusiv utbytte) utgjør nå 272,8 mill. kroner som tilsvarer kr. 13,16 pr. egenkapitalbevis.

BALANSE

Forvaltningskapitalen er redusert med 497,0 mill. kroner siden forrige årsskifte og utgjør 34.509,1 mill. kroner ved utgangen av 2015.

Kontanter og fordringer på sentralbanker er redusert med 103,5 mill. kroner siden forrige årsskifte og utgjør 378,0 mill. kroner pr. 31.12.15.

Netto utlån til kredittinstitusjoner har økt med 0,6 mill. kroner siden forrige årsskifte og utgjør 8,1 mill. kroner pr. 31.12.15. Utlån til kredittinstitusjoner er i sin helhet interbanklån i Norge.

Netto utlån til kunder utgjør 27.975,8 mill. kroner og viser en nedgang på 722,0 mill. kroner siste 12 måneder, tilsvarende 2,5 prosent. Netto utlån til personkunder er redusert med 2,6 prosent, mens netto utlån til næringskunder er redusert med 2,0 prosent.

Brutto utlån til personkunder utgjør 85,6 prosent av totale utlån til kunder, som er samme andel som ved utgangen av 2014.

Beholdningen av sertifikater og obligasjoner viser en økning på 650,4 mill. kroner siden forrige årsskifte og utgjør 4.760,2 mill. kroner ved utgangen av 2015. Beholdningen består i sin helhet av likviditetsportefølje og utgjør pålydende 4.737,3 mill. kroner.

Bankens aksjer i Frende Holding AS og Eksportfinans ASA er klassifisert som "tilgjengelig for salg". Aksjene i Frende Holding AS er ved utgangen av 4. kvartal 2015 verdsatt til 210,0 mill. kroner. Økningen fra 2014 reflekterer en andel av verdiskapningen i selskapet som tilfaller Sparebanken Øst. Beholdning av aksjer i Eksportfinans ASA er ved utgangen av 2015 verdsatt til 200,0 mill. kroner. Reduksjonen fra 2014 reflekterer selskapets resultat per 3. kvartal 2015.

I november i fjor offentliggjorde Visa Inc. (USA) avtale om å kjøpe samtlige aksjer i Visa Europe Ltd. Sparebanken Øst har eierinteresse i Visa Europe Ltd indirekte gjennom medlemskap i Visa Norge. Bankens beste estimat bygger på den oppdaterte verdsettelsen av eierandelene i Visa Europe Ltd ved utgangen av året. Verdien av andelen i Visa Norge er satt til 17,4 mill. kroner. Eierandelen er klassifisert som «tilgjengelig for salg» og verdiendringen er regnskapsført i totalresultatet (egenkapital). Avtalen avhenger av godkjenning av flere konkurransemyndigheter og verdiøkningen i totalresultatet vil på realisasjonstidspunktet bli regnskapsført som gevinst i det ordinære resultatregnskapet.

Innskudd fra kunder utgjør 13.159,3 mill. kroner pr. 31.12.15 og viser en nedgang de siste 12 måneder på 237,7 mill. kroner, tilsvarende 1,8 prosent. Innskuddsdekningen ved utgangen av 2015 var 47,04 prosent mot 46,68 prosent ved utgangen av 2014.

Innskuddsdekningen i morbank ved utgangen av 2015 var 74,39 prosent mot 70,68 prosent ved utgangen av 2014.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjør 17.205,3 mill. kroner og viser en nedgang på 344,6 mill. kroner siden forrige årsskifte.

Andre langsiktige låneopptak utgjør 150,3 mill. kroner ved utgangen av 2015 og viser en reduksjon på 60,2 mill. kroner siden forrige årsskifte.

Kortsiktige innlån (definert som innlån med gjenstående løpetid under 1 år) utgjør 2.725,0 mill. kroner pr. 31.12.15.

RISIKOFORHOLD

Kredittrisiko

Sparebanken Øst har utarbeidet en kredittstrategi som omhandler ulike typer kredittrisiko knyttet til utlån, kreditter og garantier ytet til kunder innenfor person- og

næringsmarkedet, samt motpartsrisiko for verdipapirer.

Kredittstrategien skal bidra til å sikre at bankens aktiviteter innenfor kredittområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé og strategiske planer, herunder at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Strategien skal videre bidra til at banken har en etablert kredittportefølje med en kvalitet og sammensetning som sikrer bankens lønnsomhet på kort og lang sikt, og sikre at bankens håndtering av kredittrisiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold.

Prinsippene i strategidokumentet er videreført i bankens kreditthåndbøker samt bankens etablerte instruksverk.

Innenfor person- og næringsmarkedet står betjeningsevne og betjeningsvilje sentralt i kredittvurderingene. Måling av risiko ved utlån til kunder skjer gjennom en risikoklassifisering av kunder. Risikoklassifiseringen er etablert som en integrert del av kredittprosessen. Utviklingen i kredittrisiko følges løpende gjennom kvartalsvise rapporter til ledelsen og bankens styre.

Bankens geografiske nedslagsfelt gir tilgang til et stort markedsområde med fleksibilitet med hensyn til kunder og segmenter.

Bankens utlånsportefølje fordeler seg geografisk i hovedsak til det sentrale østlandsområdet.

Lav andel utlån innenfor næringsmarkedet bidrar til generelt lav konsentrasjonsrisiko for banken. Eksponering mot næringseiendom utgjør en relativt stor andel av næringsporteføljen, men en begrenset andel av bankens totale utlånsportefølje.

Lån og kreditter til personmarkedet gis som hovedregel kun mot betryggende sikkerhet. Banken har en lav eksponering knyttet til lån/kreditter uten tilhørende sikkerhet.

Banken tar også kredittrisiko gjennom forvaltning av likviditetsreserver og overskuddslikviditet. Banken har til hensikt å holde rentebærende papirer med lav kredittrisiko for likviditetsformål (reserve for avhendelse ved behov), som grunnlag for

deponering for låneadgang i sentralbanken eller begge deler.

Bankens kredittrisiko overvåkes kontinuerlig og det foreligger oppdaterte oversikter over bankens totale motpartsrisiko.

Markedsrisiko

Sparebanken Øst har en finansstrategi som skal bidra til å sikre at bankens aktiviteter innenfor finansområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger av bankens overordnede forretningsidé, strategiske planer og budsjetter, samt at aktivitetene er forsvarlige i forhold til bankens evne og vilje til å bære risiko.

Videre skal finansstrategien bidra til å sikre at bankens håndtering av finansiell risiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover, forskrifter, rundskriv fra myndighetene og andre regulatoriske forhold.

Sparebanken Øst har en likviditetsportefølje bestående av rentebærende verdipapir i hovedsak utstedt av nordiske kredittforetak, norske banker, kommuner, stat og statsgaranterte foretak. Gjennom dette tar banken kredittspreadsrisiko.

Renterisiko holdes innenfor fastsatte rammer og begrenses ved at eiendeler og gjeld i all hovedsak har flytende rente eller er swappet til flytende rente. Valutarisiko reduseres ved inngåelse av terminforretninger eller basis-swapper. Banken har svært liten rente- og valutarisiko på balansen. Eksposering mot egenkapitalinstrumenter utover bankens datterselskap og strategiske investeringer er begrenset.

Likviditetsrisiko

Sparebanken Øst skal ha en konservativ holdning til likviditetsrisiko og styrer etter fastsatte rammer. Konsernet skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring slik at foretaket til enhver tid har tilstrekkelig likvider til at det kan dekke sine forpliktelser ved forfall, og illikvide eiendeler finansieres langsiktig. Sparebanken Øst utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF'er) gjennom bankens heleide kredittforetak. I utgangspunktet utstedes OMF'er med lang løpetid, mens senior obligasjonslån utstedes med løpetider som til enhver tid passer inn i eksisterende forfallsprofil.

Operasjonell risiko

Gjennom årlige gjennomganger av bankens nøkkelprosesser, etablerte internkontroller med halvårlig bekreftelse fra lederne på gjennomført internkontroll og kvartalsvis rapportering av registrerte hendelser og vurdert risikonivå til styret, overvåkes operasjonell risiko. Konsernet har ikke registrert vesentlige tap som følge av svikt i interne prosesser, systemer, menneskelig svikt eller uforutsette hendelser i 2015.

KAPITALDEKNING

Netto ansvarlig kapital utgjorde 3.541,7 mill. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2015, hvorav konsernets kjernekapital utgjorde 3.192,2 mill. kroner. Med et beregningsgrunnlag på 17.452,6 mill. kroner tilsvarer dette en kapitaldekning på 20,29 prosent hvorav kjernekapitaldekningen utgjør 18,29 prosent. Ren kjernekapitaldekning utgjør 16,29 prosent. Banken benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko.

RATING

Sparebanken Øst sin rating ble 11. mai 2015 oppgradert fra Baa1 til A3 (stabil). Denne endringen kom i forbindelse med at Moody's Investor Service offentliggjorde ratingendringer som følge av ny ratingmetodikk for banker.

DATTERSELSKAP

Sparebanken Øst Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Øst. Selskapet ble stiftet 14.04.09 og har til formål å yte eller erverve bolighypoteklån, eiendomshypoteklån, lån sikret ved pant i andre realregistrerte formuesgoder eller offentlig lån og å finansiere utlånsvirksomheten hovedsakelig ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Belåningsgraden i sikkerhetsmassen (LTV) ved utgangen av 2015 var 45,8 prosent. Til sammenlikning var tilsvarende tall 47,5 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2015 og 46,3 prosent ved utgangen av 2014. Selskapets forvaltningskapital var 9.254,9 mill. kroner ved utgangen av 2015 og består i all hovedsak av 1. prioritets pantelån i bolig, og er finansiert gjennom obligasjoner med fortrinnsrett og trekkrettighet fra morselskapet. Selskapets innskutte egenkapital er 650,0 mill. kroner, hvorav 319,8 mill. kroner er aksjekapital og 330,2 mill. kroner er overkurs. Resultat etter skatt viser et overskudd på 80,5 mill. kroner i 2015 mot 87,6 mill. kroner i 2014.

Selskapet har ingen ansatte, men leier tjenester av Sparebanken Øst. Obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Sparebanken Øst Boligkreditt AS har siden 1. kvartal 2011 blitt ratet AAA av Moody's.

AS Finansiering er et heleid finansierings-selskap av Sparebanken Øst. Hovedproduktet er gjeldsbrevfinansiering av bruktbil. Selskapet oppnådde et overskudd etter skatt på 39,7 mill. kroner mot 32,5 mill. kroner i 2014. Forvaltningskapitalen utgjør 1.692,6 mill. kroner. Ved utgangen av 2015 har selskapet 25 årsverk.

Sparebanken Øst Eiendom AS har som hovedformål å drive vanlig eiendomsdrift ved kjøp og salg, utleie og utvikling av fast eiendom samt kjøp og salg av løsøre innenfor ulike forretningsområder. Driftsinntekter utgjorde 63,4 mill. kroner i 2015 mot 44,0 mill. kroner i 2014. Økningen skyldes gevinst ved salg av eiendom i 2015. Resultat etter skatt viser et overskudd på 39,2 mill. kroner i 2015, mot 7,0 mill. kroner i 2014. Selskapet har 6 ansatte. Aksjekapitalen er 35,1 mill. kroner.

Øst Prosjekt AS har som hovedformål å overta prosjekter og drive industri- og handelsvirksomhet til sikring og realisering av utsatte engasjement i morbanken. Selskapet har ingen ansatte og aksjekapitalen utgjør 12,0 mill. kroner. Resultat etter skatt viser et overskudd på 0,7 mill. kroner i 2015 mot et underskudd på 0,1 mill. kroner i 2014.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Kvartalsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IFRS (herunder IAS 34 Interim Financial Reporting). Kvartalsregnskapet er ikke revidert.

UTBYTTEPOLITIKK

Styret i Sparebanken Øst har vedtatt endret utbyttepolitikk fra og med 2016.

Sparebanken Øst har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir en god og stabil avkastning på bankens egenkapital og skape verdier for egenkapitalbeviserne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene. Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom egenkapitalbeviserne og samfunnskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Sparebanken Øst vil sikte mot at 50 til 75 prosent av overskuddet tilordnet egenkapitalbeviserne utbetales som

utbytte. Sparebanken Øst tar videre sikte på å utdele utbytte på samfunnskapitalen i form av gaver til allmennyttinge formål med 50 til 75 prosent av utbyttet som utdeles til egenkapitalbeviserne. Ved fastsettelsen av utbytte og gaver vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjon, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital.

UTSIKTER FREMOVER

Usikkerheten i norsk økonomi forventes å være høyere i 2016 enn hva tilfellet var i foregående år. Det vil påvirke bankenes vekst- og inntjeningsmuligheter på generell basis. Lav oljepris rammer næringslivet i enkelte regioner i Norge og dermed sysselsettingen. Sparebanken Øst har en kundeportefølje som i liten grad er direkte påvirket av lavere aktivitet i oljesektoren. Lav rente gir husholdninger og bedrifter styrket gjeldsbetjeningsevne selv med lavere inntekter. Svak kronekurs gir norske eksportbedrifter konkurransefordeler i utlandet og dermed økte inntekter. Økende arbeidsledighet vil kunne svekke berørte husholdningers betalingsevne. Sparebanken Øst forventer ingen vesentlige endringer i makroøkonomiske forhold i østlandsregionen der vi har vår hovedvirksomhet. Boligprisene forventes å være stabile eller svakt økende gjennom 2016 sammenlignet med 2015. Enkeltbedrifter vil kunne rammes av svekket etterspørsel generelt og av situasjonen i oljesektoren spesielt.

Banken har en kapitalsituasjon ved inngangen til 2016 som er meget solid og avklart i forhold til myndighetens krav. Dette gir banken handlefrihet og ikke minst trygghet i et år med mer usikkerhet. Banken har et mål for ren kjernekapital på 14,5 prosent. Banken har videre en solid likviditetsbuffer som gir trygghet dersom tilgangen til finansiering for bankene skulle bli utfordrende gjennom året. Banken har et mål for langsiktig finansiering på 105 prosent av illikvide eiendeler. Banken forventer å kunne hente inn ny finansiering med marginer på nivå med de store regionbankene. Banken opplever å ha en god posisjon i kapitalmarkedene med et mål om en enkel og åpen kommunikasjon med de ulike investorene. Bankens mål for avkastning på egenkapitalen er satt til 10 prosent. Banken forventer at den regulatoriske usikkerheten som er ved inngangen til 2016 vil reduseres gjennom myndighetenes samlede risikovurderinger av bankene (SRV) i 2016, med avklaring av premissene for beregning av pilar 2b tilleggene.

Vekst i utlån og innskudd til kunder i 2016 vil avhenge av den generelle konkurransen i bankmarkedet og tilgangen på langsiktig finansiering. Banken forventer vekst i utlån til både person- og bedriftskunder. Veksten forventes å fordele seg jevnt mellom ulike distribusjonskanaler og geografiske markeder. Det forventes liten eller ingen vekst i regioner med betydelig økt risiko, og tilsvarende i bransjer som er særlig utsatte for negative makroøkonomiske forhold. Vekst i utlån til personer vil i hovedsak komme fra lån med pant i bolig og finansiering av bruktbil med salgspant (AS Finansiering). Vekst i utlån til bedrifter vil skje med hovedvekt i bankens lokalk markeder i Drammen og Eiker. Nedbetalingslån med pant i fast eiendom vil også i 2016 være bankens hovedprodukt mot bedriftskundemarkedet.

Bankvirksomhet innebærer risiko og mislighold og tap på utlån til kunder kan ikke utelukkes. Banken har i 2015 redusert volumet av misligholdte og tapsutsatte engasjement betydelig. Banken innehar betydelig kompetanse internt til å løse eventuelle problemengasjementer som måtte oppstå i 2016. Dette gjelder innfordringsfaglig kompetanse og kompetanse innen eiendomsutvikling og drift. Svingninger i

verdiene av verdipapirer i form av aksjer og obligasjoner kan ikke utelukkes. Beholdningen av obligasjoner holdes utelukkende for likviditetsmessige formål. Det forventes ingen vesentlige endringer i banken eierskap i Frende Holding AS og Eksportfinans ASA i 2016.

Banken forventer fortsatt press på marginer på utlån til personkunder i 2016. Tilbudssiden i bankmarkedet forventes å reduseres noe, dog forventes konkurransen å vedvare i kundesegmenter med høy kvalitet. Marginer på utlån til bedrifter forventes generelt å øke for å kompensere for økt risiko og høyere finansieringskostnader. En styringsrente ned mot null prosent utfordrer bankens rentemargin mellom utlån og innskudd. Usikkerheten i makroøkonomiske utvikling, bankens konkurransekraft og marginutviklingen på bankens innlån utover i 2016 gir tilsvarende usikkerhet i utvikling av bankens inntjening og egenkapitalavkastning.

Hokksund, 31. desember 2015
Drammen, 9. februar 2016

Jorund Rønning Indreliid
leder

Knut Smedsrud
nestleder

Morten André Yttreide

Øivind Andersson

Sverre Nedberg

Elly Therese Thoresen

Hanne Margrete Lenes Solem

Inger Helen Pettersen
ansattes repr.

Pål Strand
adm. direktør

Resultatregnskap

Konsern 2015	Konsern 2014	(Tall i mill. kroner)	Morbank 2015	Morbank 2014
1.167,0	1.350,4	Renteinntekter og lignende inntekter	790,9	951,5
580,3	743,5	Rentekostnader og lignende kostnader	447,3	588,2
586,7	606,9	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	343,6	363,3
1,3	7,3	Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	91,3	67,3
79,8	81,6	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	89,7	92,1
39,2	43,7	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	17,6	18,3
-42,7	160,2	Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle investeringer	-46,3	160,2
61,0	40,5	Andre driftsinntekter	4,7	5,8
166,8	161,9	Lønn m.v.	139,8	136,1
51,7	55,6	Administrasjonskostnader	44,6	47,2
17,9	19,8	Avskrivning/nedskrivning og verdiendring ikke-finansielle eiendeler	10,9	8,8
52,7	58,8	Andre driftskostnader	43,4	50,2
357,8	556,7	RESULTAT FØR TAP	226,7	428,1
18,1	23,6	Tap på utlån og garantier	7,3	10,6
339,7	533,1	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	219,4	417,5
83,7	104,4	Skattekostnad	37,3	56,9
256,0	428,7	RESULTAT ETTER SKATT	182,1	360,6
4,79	8,57	Resultat pr. egenkapitalbevis	3,41	7,21
4,79	8,57	Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	3,41	7,21

Totalresultat

Konsern 2015	Konsern 2014	(Tall i mill. kroner)	Morbank 2015	Morbank 2014
256,0	428,7	RESULTAT ETTER SKATT	182,1	360,6
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet		
29,8	-45,9	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	27,4	-42,0
-7,4	12,3	Skatt relatert til poster som ikke skal reklassifiseres	-6,8	11,3
		Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet		
18,2	-90,2	Endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	18,2	-90,2
-0,1	0,0	Skatt relatert til poster som kan bli reklassifisert	-0,1	0,0
296,5	304,9	TOTALRESULTAT	220,8	239,7

Balanse

Konsern 2015	Konsern 2014	(Tall i mill. kroner)	Morbank 2015	Morbank 2014
378,0	481,5	Kontanter og fordringer på sentralbanker	378,0	481,5
8,1	7,5	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.101,3	2.337,2
28.100,2	28.835,0	Utlån til og fordringer på kunder	17.777,7	19.057,6
81,0	93,8	- Individuelle nedskrivninger	19,7	31,2
43,4	43,4	- Nedskrivninger på grupper av utlån	40,1	40,1
4.554,6	3.904,0	Sertifikater, obligasjoner, m.v. til virkelig verdi	4.554,6	3.904,0
478,1	457,5	Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	478,1	457,5
494,7	604,1	Finansielle derivater	282,5	352,7
205,6	205,8	Sertifikater, obligasjoner, holdes til forfall	205,6	205,8
0,0	0,0	Eierinteresser i konsernselskap	887,5	887,3
0,0	0,0	Utsatt skatt eiendel	15,0	11,1
249,8	395,8	Investeringseiendommer	0,0	0,0
131,6	134,5	Varige driftsmidler	77,8	80,5
25,3	108,9	Andre eiendeler	4,0	10,0
7,5	8,7	Forsk.bet. ikke påløpte kostn. og opptj. ikke mottatte inntekter	8,0	9,1
34.509,1	35.006,1	SUM EIENDELER	26.710,3	27.723,0
150,3	210,5	Gjeld til kredittinstitusjoner	424,8	469,6
13.159,3	13.397,0	Innskudd fra og gjeld til kunder	13.179,5	13.420,0
68,4	56,8	Finansielle derivater	68,4	56,8
17.205,3	17.549,9	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9.557,4	10.375,7
167,0	180,3	Andre forpliktelser	103,8	108,5
34,9	34,7	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	28,9	29,5
59,7	87,6	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	57,6	82,5
10,2	20,5	Utsatt skatt forpliktelse	0,0	0,0
702,9	703,1	Ansvarlig lånekapital	702,9	703,1
31.558,0	32.240,4	Sum gjeld	24.123,3	25.245,7
595,1	595,1	Innskutt egenkapital	595,1	595,1
2.356,0	2.170,6	Opptjent egenkapital	1.991,9	1.882,2
2.951,1	2.765,7	Sum egenkapital	2.587,0	2.477,3
34.509,1	35.006,1	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	26.710,3	27.723,0

Endring egenkapital konsern

(Tall i mill. kroner)

2015	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Utjevningsfond	Grunnfondskapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkap.
Egenkapital pr. 31.12.2014	2.765,7	207,3	387,8	366,3	1.308,0	45,5	162,4	288,4
Årsresultat	256,0	0,0	0,0	70,6	111,5	0,0	0,0	73,9
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	18,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,1	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	22,4	0,0	0,0	8,0	12,6	0,0	0,0	1,8
Totalresultat	296,5	0,0	0,0	78,6	124,1	0,0	18,1	75,7
Utbytte 2014 endelig vedtatt	-103,7	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	-7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,4	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2015	2.951,1	207,3	387,8	341,2	1.432,1	38,1	180,5	364,1

Årets forslag til utbytte til egenkapitalbeviserne på MNOK 68,4 ligger som en del av utjevningsfondet og årets forslag til utbytte på samfunnskapitalen på MNOK 34,2 ligger som en del av grunnfondskapitalen inntil de er endelig vedtatt av forstanderskapet.

2014	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Utjevningsfond	Grunnfondskapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve	Annen egenkap.
Egenkapital pr. 31.12.2013	2.527,9	207,3	387,8	291,7	1.129,9	35,5	252,6	223,1
Årsresultat	428,7	0,0	0,0	149,5	196,1	15,0	0,0	68,1
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	-90,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-90,2	0,0
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-33,6	0,0	0,0	-12,7	-18,0	0,0	0,0	-2,9
Totalresultat	304,9	0,0	0,0	136,8	178,1	15,0	-90,2	65,2
Utbytte 2013 endelig vedtatt	-62,2	0,0	0,0	-62,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	-5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,0	0,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2014	2.765,7	207,3	387,8	366,3	1.308,0	45,5	162,4	288,4

Årets forslag til utbytte på MNOK 103,7 ligger som en del av utjevningsfondet inntil det er endelig vedtatt av forstanderskapet.

Endring egenkapital morbank

(Tall i mill. kroner)

2015	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Utjevningsfond	Grunnfondskapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve
Egenkapital pr. 31.12.2014	2.477,3	207,3	387,8	366,3	1.308,0	45,5	162,4
Årsresultat	182,1	0,0	0,0	70,6	111,5	0,0	0,0
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	18,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,1
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	20,6	0,0	0,0	8,0	12,6	0,0	0,0
Totalresultat	220,8	0,0	0,0	78,6	124,1	0,0	18,1
Utbytte 2014 endelig vedtatt	-103,7	0,0	0,0	-103,7	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	-7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,4	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2015	2.587,0	207,3	387,8	341,2	1.432,1	38,1	180,5

Årets forslag til utbytte til egenkapitalbeviserne på MNOK 68,4 ligger som en del av utjevningsfondet og årets forslag til utbytte på samfunnskapitalen på MNOK 34,2 ligger som en del av grunnfondskapitalen inntil de er endelig vedtatt av forstanderskapet.

2014	Sum egenkapital	Egenkap. bevis	Overkurs	Utjevningsfond	Grunnfondskapital	Gavefond	Tilgjengelig for salg reserve
Egenkapital pr. 31.12.2013	2.304,8	207,3	387,8	291,7	1.129,9	35,5	252,6
Årsresultat	360,6	0,0	0,0	149,5	196,1	15,0	0,0
Endringer i virkelig verdi for investeringer TFS	-90,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-90,2
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	-30,7	0,0	0,0	-12,7	-18,0	0,0	0,0
Totalresultat	239,7	0,0	0,0	136,8	178,1	15,0	-90,2
Utbytte 2013 endelig vedtatt	-62,2	0,0	0,0	-62,2	0,0	0,0	0,0
Endringer gavefondet	-5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,0	0,0
Egenkapital pr. 31.12.2014	2.477,3	207,3	387,8	366,3	1.308,0	45,5	162,4

Årets forslag til utbytte på MNOK 103,7 ligger som en del av utjevningsfondet inntil det er endelig vedtatt av forstanderskapet.

Kontantstrømoppstilling

Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014	(Tall i mill. kroner)	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014
		Driftsaktiviteter		
339,7	533,1	Resultat før skattekostnad	219,4	417,5
		Justert for:		
3,3	9,2	Endring i netto opptj. renteinntekter og pål. rentekostnader	2,8	6,2
0,0	0,0	Netto inn-/utbetaling av lån til kredittinstitusjoner	236,5	-236,3
713,3	-2.924,4	Netto inn-/utbetaling av lån til kunder	1.261,3	-1.985,0
-650,3	-587,3	Endring i sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	-650,3	-345,6
98,4	-41,2	Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften	20,7	31,2
0,0	0,0	Netto inn-/utbetaling av innlån fra kredittinstitusjoner	15,4	43,5
-236,1	851,3	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	-238,9	861,4
-11,5	20,7	Endring i øvrig gjeld i forbindelse med driften	-1,4	18,5
4,5	18,4	Ikke-kontante poster inkludert i resultat før skattekostnad	-2,3	1,8
-35,2	-147,0	Netto gevinst fra investeringsaktiviteter	-0,2	-147,0
4,0	8,1	Netto tap fra finansieringsaktiviteter	2,2	8,1
-105,1	-101,1	Periodens betalte skatt	-57,0	-53,3
125,0	-2.360,2	Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	A	808,2
				-1.379,0
		Investeringsaktiviteter		
-87,8	-20,6	Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-8,5	-16,5
250,4	0,3	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	0,4	0,0
1,1	256,6	Netto inn-/utbetaling ved salg/kjøp av finansielle investeringer	1,1	256,6
0,0	0,0	Netto inn-/utbetaling vedrørende investeringer i datterselskap	-0,2	-200,1
163,7	236,3	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B	-7,2
				40,0
		Finansieringsaktiviteter		
-60,0	-562,1	Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til/fra kredittinstitusjoner	-60,0	-562,1
-3.036,6	-2.265,5	Utbetaling ved tilbakebetaling av verdipapirer	-2.250,7	-1.750,3
2.808,7	5.136,6	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirer	1.510,5	3.836,5
0,0	0,0	Innbetaling ved utstedelse av egenkapitalbevis	0,0	0,0
-103,7	-62,2	Utbetaling av utbytte	-103,7	-62,2
-391,6	2.246,8	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C	-903,9
				1.461,9
-102,9	122,9	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C	-102,9
489,0	366,1	Kontanter og kontantekvivalenter pr. 01.01.	489,0	366,1
386,1	489,0	Beholdning av kontanter og kontantekv. periodens slutt	386,1	489,0

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter, fordringer på sentralbanker og utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer.

Resultat pr. kvartal - konsern

(Tall i mill. kroner)

	4. kv. 2015	3. kv. 2015	2. kv. 2015	1. kv. 2015	4. kv. 2014
Renteinntekter og lignende inntekter	275,6	283,7	293,5	314,2	341,9
Rentekostnader og lignende kostnader	128,3	136,2	150,7	165,1	189,2
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	147,3	147,5	142,8	149,1	152,7
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	0,0	0,0	0,9	0,4	0,0
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	21,2	20,3	19,7	18,6	20,7
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9,9	9,7	9,9	9,7	11,0
Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle investeringer	-7,9	-30,1	-0,4	-4,3	-8,0
Andre driftsinntekter	8,0	5,6	9,6	37,8	11,0
Lønn m.v.	43,9	44,7	33,7	44,5	41,6
Administrasjonskostnader	13,5	13,0	12,0	13,2	14,4
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring på ikke-finansielle eiendeler	4,5	4,3	4,6	4,5	5,2
Andre driftskostnader	14,7	11,0	13,5	13,5	17,9
RESULTAT FØR TAP	82,1	60,6	98,9	116,2	86,3
Tap på utlån og garantier	4,9	0,3	5,1	7,8	2,2
RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	77,2	60,3	93,8	108,4	84,1
Skattekostnad (beregnet ved delårsregnskap)	20,6	16,7	25,7	20,7	23,3
PERIODERESULTAT	56,6	43,6	68,1	87,7	60,8
Resultat pr. egenkapitalbevis (pr. kvartal)	1,06	0,81	1,28	1,64	1,22
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (pr. kvartal)	1,06	0,81	1,28	1,64	1,22

Totalresultat

PERIODERESULTAT	56,6	43,6	68,1	87,7	60,8
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	29,8	0,0	0,0	0,0	-45,9
Skatt relatert til poster som ikke skal reklassifiseres	-7,4	0,0	0,0	0,0	12,3
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	18,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt relatert til poster som kan bli reklassifisert	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTALRESULTAT	97,1	43,6	68,1	87,7	27,2

Resultat pr. kvartal - morbank

(Tall i mill. kroner)

	4. kv. 2015	3. kv. 2015	2. kv. 2015	1. kv. 2015	4. kv. 2014
Renteinntekter og lignende inntekter	183,0	190,8	200,7	216,4	243,0
Rentekostnader og lignende kostnader	96,6	103,6	117,0	130,1	150,9
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	86,4	87,2	83,7	86,3	92,1
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	70,0	0,0	0,9	20,4	0,0
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	23,8	22,9	22,0	21,0	23,3
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	4,3	4,3	4,4	4,6	4,9
Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle investeringer	-7,6	-34,1	-0,5	-4,1	-8,8
Andre driftsinntekter	1,0	1,1	1,1	1,5	1,7
Lønn m.v.	36,9	37,3	28,8	36,8	35,5
Administrasjonskostnader	11,9	11,5	10,2	11,0	12,6
Avskrivning/nedskrivning/verdiendring på ikke-finansielle eiendeler	2,8	2,8	2,7	2,6	2,4
Andre driftskostnader	10,8	10,1	10,8	11,7	16,3
RESULTAT FØR TAP	106,9	11,1	50,3	58,4	36,6
Tap på utlån og garantier	2,2	-2,0	3,4	3,7	-1,0
RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	104,7	13,1	46,9	54,7	37,6
Skattekostnad (beregnet ved delårsregnskap)	11,1	4,0	12,9	9,3	10,7
PERIODERESULTAT	93,6	9,1	34,0	45,4	26,9
Resultat pr. egenkapitalbevis (pr. kvartal)	1,75	0,17	0,64	0,85	0,54
Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (pr. kvartal)	1,75	0,17	0,64	0,85	0,54

Totalresultat

PERIODERESULTAT	93,6	9,1	34,0	45,4	26,9
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesplaner	27,4	0,0	0,0	0,0	-42,0
Skatt relatert til poster som ikke skal reklassifiseres	-6,8	0,0	0,0	0,0	11,3
Poster som senere kan bli reklassifisert til resultatregnskapet					
Endringer i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	18,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt relatert til poster som kan bli reklassifisert	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTALRESULTAT	132,3	9,1	34,0	45,4	-3,8

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet for konsernet og morbanken er utarbeidet i overensstemmelse med IFRS (herunder IAS 34 Interim Financial Reporting).

Beskrivelse av de regnskapsprinsipper som er lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsrapporten for 2014.

Regnskapsprinsipper og beregningsmetoder er i all vesentlighet uendret fra årsregnskapet for 2014.

Vurderinger og anvendelse av estimater

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. For nærmere redegjørelse vises til årsrapport 2014, note 3 vurderinger og anvendelse av estimater.

Tap på utlån og garantier til kunder

(Tall i mill. kroner)

	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014	Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014
Individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.	31,7	39,3	94,3	98,0
- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	8,6	6,8	12,5	10,3
+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	2,9	4,4	9,7	9,6
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	3,2	9,4	9,7	22,0
- Tilbakef. individuelle nedskrivninger i perioden	9,5	14,6	20,2	25,0
= Individuelle nedskrivninger ved periodens slutt *)	19,7	31,7	81,0	94,3
Nedskrivninger på grupper av utlån				
Nedskrivninger på grupper av utlån pr. 01.01.	40,1	40,1	43,4	43,4
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	0,0	0,0
= Nedskrivninger på grupper av utlån ved periodens slutt	40,1	40,1	43,4	43,4
Periodens tapskostnader				
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-12,0	-7,6	-13,3	-3,7
+/- Periodens endring i nedskrivninger på grupper av utlån	0,0	0,0	0,0	0,0
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	16,0	14,2	19,9	17,7
+ Periodens konstaterte tap hvor det tidligere år ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	0,5	0,9	13,5	11,0
- Periodens inngang på tidligere konstaterte tap	4,7	7,3	9,5	11,9
+/- Periodens amortiseringskost nedskrivninger	7,5	10,4	7,5	10,5
= Tap på utlån og garantier	7,3	10,6	18,1	23,6

*) Individuelle nedskrivninger på garantiforpliktelser utgjør MNOK 0,0 pr. 31.12.15, og MNOK 0,5 pr. 31.12.14 og er oppført i balansen som gjeld under "avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser".

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer kunder

(Tall i mill. kroner)

	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014	Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014
Brutto misligholdte engasjementer (over 90 dager)				
Næring	102,4	221,7	104,7	226,3
+ Person	39,2	74,1	128,7	173,8
= Brutto misligholdte engasjementer	141,6	295,8	233,4	400,1
- Individuelle nedskrivninger	18,9	22,8	80,0	85,4
= Netto misligholdte engasjementer	122,7	273,0	153,4	314,7
Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjementer				
Næring	7,7	21,5	7,7	21,5
+ Person	1,4	2,2	1,8	2,2
= Brutto tapsutsatte engasjementer	9,1	23,7	9,5	23,7
- Individuelle nedskrivninger	0,8	8,9	1,0	8,9
= Netto tapsutsatte engasjementer	8,3	14,8	8,5	14,8
Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer				
Næring	110,1	243,2	112,4	247,8
+ Person	40,6	76,3	130,5	176,0
= Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	150,7	319,5	242,9	423,8
- Individuelle nedskrivninger	19,7	31,7	81,0	94,3
= Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	131,0	287,8	161,9	329,5

Driftssegmenter

Segmentrapporteringen er basert på bankens interne rapporteringsformat, hvor morbank og boligkreditselskapet er splittet i privatmarked, bedriftsmarked og finans. I tillegg kommer øvrige datterselskap, samt et ikke rapporterbart segment med poster som ikke er fordelt til øvrige segmenter.

(Tall i mill. kroner)

31.12.2015	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter eksterne	596,3	154,6	60,4	149,6	0,5	-374,7	0,0	586,7
Netto rente- og provisjonsinntekter interne	-256,7	-24,8	-87,2	-29,6	-5,7	404,3	-0,3	0,0
Netto rente- og provisjonsinntekter	339,6	129,8	-26,8	120,0	-5,2	29,6	-0,3	586,7
Sum netto andre inntekter eksterne	53,1	12,4	-47,6	-18,8	55,0	6,1	0,0	60,2
Sum netto andre inntekter interne	0,0	0,0	0,0	0,0	8,4	-5,3	-3,1	0,0
Sum inntekter	392,7	142,2	-74,4	101,2	58,2	30,4	-3,4	646,9
Lønn og generelle adm.kostnader	63,3	22,2	0,0	27,6	6,0	99,4	0,0	218,5
Avskrivninger	0,0	0,0	0,0	1,9	5,0	11,0	0,0	17,9
Andre driftskostnader eksterne	0,8	0,5	0,0	5,6	7,9	37,9	0,0	52,7
Andre driftskostnader interne	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	8,0	-8,5	0,0
Sum driftskostnader	64,1	22,7	0,0	35,6	18,9	156,3	-8,5	289,1
Resultat før tap	328,6	119,5	-74,4	65,6	39,3	-125,9	5,1	357,8
Tap på utlån, garantier mv	-0,2	7,5	0,0	10,8	0,0	0,0	0,0	18,1
Resultat før skattekostnad	328,8	112,0	-74,4	54,8	39,3	-125,9	5,1	339,7
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	15,1	0,1	67,2	1,3	83,7
Resultat etter skatt	328,8	112,0	-74,4	39,7	39,2	-193,1	3,8	256,0

31.12.2014	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Netto rente- og provisjonsinntekter eksterne	612,2	233,7	79,0	153,7	0,0	-471,7	0,0	606,9
Netto rente- og provisjonsinntekter interne	-297,4	-46,6	-109,1	-35,9	-12,6	501,6	0,0	0,0
Netto rente- og provisjonsinntekter	314,8	187,1	-30,1	117,8	-12,6	29,9	0,0	606,9
Sum netto andre inntekter eksterne	50,3	16,7	5,3	-23,0	36,0	160,6	0,0	245,9
Sum netto andre inntekter interne	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0	-1,7	-6,3	0,0
Sum inntekter	365,1	203,8	-24,8	94,8	31,4	188,8	-6,3	852,8
Lønn og generelle adm.kostnader	66,8	23,4	0,0	27,9	6,1	93,3	0,0	217,5
Avskrivninger	0,0	0,0	0,0	2,3	8,7	8,8	0,0	19,8
Andre driftskostnader eksterne	0,7	0,5	0,0	6,5	7,0	44,1	0,0	58,8
Andre driftskostnader interne	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	7,5	-8,0	0,0
Sum driftskostnader	67,5	23,9	0,0	37,2	21,8	153,7	-8,0	296,1
Resultat før tap	297,6	179,9	-24,8	57,6	9,6	35,1	1,7	556,7
Tap på utlån, garantier mv	1,9	8,7	0,0	13,0	0,0	0,0	0,0	23,6
Resultat før skattekostnad	295,7	171,2	-24,8	44,6	9,6	35,1	1,7	533,1
Skattekostnad	0,0	0,0	0,0	12,1	2,6	89,2	0,5	104,4
Resultat etter skatt	295,7	171,2	-24,8	32,5	7,0	-54,1	1,2	428,7

31.12.2015	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	21.914,9	3.906,6	0,0	1.674,3	0,0	666,2	-186,2	27.975,8
Andre eiendeler	14,7	0,0	5.145,7	18,3	342,0	2.677,8	-1.665,2	6.533,3
Sum eiendeler	21.929,6	3.906,6	5.145,7	1.692,6	342,0	3.344,0	-1.851,4	34.509,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.354,1	2.445,2	1.258,7	18,2	0,0	118,2	-35,1	13.159,3
Annen gjeld	339,1	115,9	-28,6	1.456,7	228,1	17.927,4	-1.639,9	18.398,7
Mellomregning	12.236,4	1.345,5	3.915,6	0,0	0,0	-17.497,5	0,0	0,0
Sum gjeld pr. segment	21.929,6	3.906,6	5.145,7	1.474,9	228,1	548,1	-1.675,0	31.558,0
Sum egenkapital	0,0	0,0	0,0	217,7	113,9	2.795,9	-176,4	2.951,1
Sum gjeld og egenkapital	21.929,6	3.906,6	5.145,7	1.692,6	342,0	3.344,0	-1.851,4	34.509,1

31.12.2014	PM	BM	Finans	AS Finansiering	Spb Øst Eiendom	Ufordelt	Eliminering	Konsern
Utlån til og fordringer på kunder	21.702,7	4.874,3	0,0	1.640,9	0,0	858,7	-378,8	28.697,8
Andre eiendeler	14,9	0,0	4.591,0	20,6	572,2	2.760,2	-1.650,6	6.308,3
Sum eiendeler	21.717,6	4.874,3	4.591,0	1.661,5	572,2	3.618,9	-2.029,4	35.006,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	8.543,3	3.521,4	1.236,2	19,8	0,0	117,6	-41,3	13.397,0
Annen gjeld	301,8	169,6	25,9	1.435,2	437,8	18.281,1	-1.808,0	18.843,4
Mellomregning	12.872,5	1.183,3	3.328,9	0,0	0,0	-17.384,7	0,0	0,0
Sum gjeld pr. segment	21.717,6	4.874,3	4.591,0	1.455,0	437,8	1.014,0	-1.849,3	32.240,4
Sum egenkapital	0,0	0,0	0,0	206,5	134,4	2.604,9	-180,1	2.765,7
Sum gjeld og egenkapital	21.717,6	4.874,3	4.591,0	1.661,5	572,2	3.618,9	-2.029,4	35.006,1

Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

(Tall i mill. kroner)

	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014	Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014
Lønnstagere	8.506,7	8.558,5	8.517,5	8.570,3
Offentlig forvaltning	339,4	270,9	339,4	270,9
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	136,9	128,7	136,9	128,7
Industri og bergverk, kraft og vannfors.	446,9	493,0	446,9	493,0
Bygg og anlegg	359,7	359,7	361,6	361,7
Varehandel/hotell og restaurant	455,0	400,6	455,1	400,7
Transport/kommunikasjon	166,9	143,2	167,0	143,3
Forr.m. finans tjenesteyting	1.171,9	1.352,1	1.175,5	1.355,7
Tjenesteytende næringer ellers	692,6	686,6	693,5	688,0
Omsetning og drift av fast eiendom	798,8	920,4	761,2	878,4
Utlandet	104,7	106,3	104,7	106,3
Totalt	13.179,5	13.420,0	13.159,3	13.397,0

Brutto utlån til kunder fordelt på sektor og næring

(Tall i mill. kroner)

	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014	Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014
Lønnstagere	13.628,9	14.631,7	24.049,8	24.693,4
Jordbruk, skogbruk, fiske etc.	128,8	135,7	130,2	136,3
Industri og bergverk, kraft og vannfors.	86,9	102,8	93,1	105,9
Bygg og anlegg	576,9	575,3	587,9	587,4
Varehandel/hotell og restaurant	259,6	312,0	284,4	335,4
Transport/kommunikasjon	49,7	48,6	56,5	60,3
Forr.m. finans tjenesteyting	78,6	79,2	87,3	90,3
Tjenesteytende næringer ellers	521,7	436,4	532,7	450,3
Omsetning og drift av fast eiendom	2.430,6	2.718,1	2.248,7	2.347,7
Utlandet	16,0	17,8	29,6	28,0
Totalt	17.777,7	19.057,6	28.100,2	28.835,0

Geografisk fordeling av brutto utlån

(Tall i mill. kroner)

	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014	Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014
Drammen	3.255,5	3.638,2	4.168,1	4.398,4
Nedre Eiker	1.718,4	1.744,7	2.335,7	2.420,7
Øvre Eiker	1.448,6	1.423,6	1.894,4	1.878,2
Buskerud forøvrig	1.645,9	1.767,9	2.211,6	2.287,4
Oslo	3.465,4	3.470,1	5.543,4	5.528,1
Akershus	3.179,6	3.300,2	5.384,9	5.336,7
Vestfold	1.641,5	1.638,2	2.358,8	2.324,6
Østfold	737,2	688,3	1.317,9	1.228,2
Resten av landet	669,6	1.368,6	2.855,8	3.404,7
Utlandet	16,0	17,8	29,6	28,0
Totalt	17.777,7	19.057,6	28.100,2	28.835,0

Kredittrisiko fordelt på risikoklasser

Risikoklassifiseringssystemet anvendes for beslutningsstøtte, overvåkning og rapportering. Risikoparameterne fra klassifiseringssystemene inngår som en integrert del av kredittprosessen og oppfølging av nærings- og personmarkedsporteføljene. Risikoklassifiseringen gjøres med bakgrunn i en vektet beregning av ulike parametre knyttet til betjeningsevne, betjeningshistorikk og informasjon fra ekstern kredittinformasjonsleverandør.

31.12.2015 - Konsern	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekkfasiliteter	Individ. nedskr.	Engasjement	%
Liten risiko	18.932,1	24,3	1.166,7	1,3	20.123,1	67,5
Moderat risiko	5.178,8	59,0	229,0	2,1	5.466,8	18,3
Normal risiko	2.875,7	54,7	153,9	23,8	3.084,3	10,3
Rimelig høy risiko	570,2	2,4	11,8	21,7	584,4	2,0
Høy risiko	337,8	2,1	0,8	31,7	340,7	1,1
Ufordelt	205,6	1,2	24,6	0,4	231,4	0,8
Sum	28.100,2	143,7	1.586,8	81,0	29.830,7	100,0

31.12.2014 - Konsern	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekkfasiliteter	Individ. nedskr.	Engasjement	%
Liten risiko	18.801,2	31,3	1.115,3	1,9	19.947,8	65,2
Moderat risiko	5.555,6	82,3	282,9	2,7	5.920,8	19,3
Normal risiko	3.097,2	45,7	159,3	21,7	3.302,2	10,8
Rimelig høy risiko	808,5	4,8	13,2	23,8	826,5	2,7
Høy risiko	323,3	0,9	1,1	43,3	325,3	1,1
Ufordelt	249,2	1,5	28,6	0,4	279,3	0,9
Sum	28.835,0	166,5	1.600,4	93,8	30.601,9	100,0

31.12.2015 - Morbank	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekkfasiliteter	Individ. nedskr.	Engasjement	%
Liten risiko	11.758,8	23,2	638,9	0,0	12.420,9	65,8
Moderat risiko	3.715,6	58,2	160,2	0,0	3.934,0	20,8
Normal risiko	1.617,5	54,7	137,3	0,0	1.809,5	9,6
Rimelig høy risiko	311,9	2,4	9,7	0,0	324,0	1,7
Høy risiko	253,0	2,1	0,6	19,7	255,7	1,4
Ufordelt	120,9	1,2	18,8	0,0	140,9	0,7
Sum	17.777,7	141,8	965,5	19,7	18.885,0	100,0

31.12.2014 - Morbank	Brutto utlån	Garantiansvar	Trekkfasiliteter	Individ. nedskr.	Engasjement	%
Liten risiko	12.281,8	31,3	734,9	0,0	13.048,0	64,1
Moderat risiko	4.135,1	81,5	209,0	0,0	4.425,6	21,8
Normal risiko	1.693,7	45,7	141,9	0,0	1.881,3	9,2
Rimelig høy risiko	531,5	4,8	10,8	0,1	547,1	2,7
Høy risiko	252,4	0,9	1,1	31,1	254,4	1,3
Ufordelt	163,1	1,5	21,8	0,0	186,4	0,9
Sum	19.057,6	165,7	1.119,5	31,2	20.342,8	100,0

Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser

(Tall i mill. kroner)

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi				
31.12.2015 - Konsern						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	378,0	378,0
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	8,1	8,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	27.975,8	27.975,8
Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi	4.471,8	82,8	0,0	0,0	0,0	4.554,6
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastn.	32,9	0,0	445,2	0,0	0,0	478,1
Finansielle derivater**	494,7	0,0	0,0	0,0	0,0	494,7
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	205,6	0,0	205,6
Sum finansielle eiendeler	4.999,4	82,8	445,2	205,6	28.361,9	34.094,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	150,3	150,3
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	13.159,3	13.159,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	17.205,3	17.205,3
Finansielle derivater**	68,4	0,0	0,0	0,0	0,0	68,4
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	702,9	702,9
Sum finansiell gjeld	68,4	0,0	0,0	0,0	31.217,8	31.286,2

*) Inkluderer sikret gjeld.

**) Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes.

	Virkelig verdi over resultatet		Tilgjengelig for salg	Holdt til forfall	Amortisert kost*	Totalt
	Holdt for omsetning	Utpekt til virkelig verdi				
31.12.2014 - Konsern						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	481,5	481,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	7,5	7,5
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	28.697,8	28.697,8
Sertifikater, obligasjoner m.v. til virkelig verdi	3.470,0	434,0	0,0	0,0	0,0	3.904,0
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastn.	29,5	0,0	428,0	0,0	0,0	457,5
Finansielle derivater**	604,1	0,0	0,0	0,0	0,0	604,1
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	0,0	0,0	0,0	205,8	0,0	205,8
Sum finansielle eiendeler	4.103,6	434,0	428,0	205,8	29.186,8	34.358,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	210,5	210,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	0,0	0,0	0,0	13.397,0	13.397,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0	17.549,9	17.549,9
Finansielle derivater**	56,8	0,0	0,0	0,0	0,0	56,8
Ansvarlig lånekapital	0,0	0,0	0,0	0,0	703,1	703,1
Sum finansiell gjeld	56,8	0,0	0,0	0,0	31.860,5	31.917,3

*) Inkluderer sikret gjeld.

**) Inkluderer derivater hvor sikringsbokføring anvendes.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

(Tall i mill. kroner)	Morbank	Morbank	Konsern	Konsern
Verdipapirgjeld	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Sertifikater, pålydende	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner, pålydende	9.257,0	9.990,5	16.680,0	16.933,4
Verdijusteringer (inkl o/u kurs)	206,9	261,4	388,6	448,7
Påløpt rente	93,5	123,8	136,7	167,8
Sum verdipapirgjeld	9.557,4	10.375,7	17.205,3	17.549,9

Endring verdipapirgjeld konsern	31.12.2015	Emittert	Forfalt/ innløst	Endring egenbeholdn.	Øvrigeendr. inkl. valuta	31.12.2014
Sertifikater, pålydende	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligasjoner, pålydende	9.257,0	1.515,0	2.248,5	0,0	0,0	9.990,5
OMF, pålydende NOK	7.423,0	1.300,0	532,0	0,0	0,0	6.655,0
OMF, pålydende SEK (omregn. NOK)	0,0	0,0	290,7	0,0	2,8	287,9
Verdijusteringer (inkl o/u kurs)	388,6	0,0	0,0	0,0	-60,1	448,7
Påløpt rente	136,7	0,0	0,0	0,0	-31,1	167,8
Sum verdipapirgjeld	17.205,3	2.815,0	3.071,2	0,0	-88,4	17.549,9

Forskjellen mellom morbank og konsern er OMF, pålydende 7.423,0 mill. kroner.

Endring ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.2015	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrigeendr.	31.12.2014
Ordinær ansvarlig lånekapital, pålydende	350,0	0,0	0,0	0,0	350,0
Fondsobligasjonslån, pålydende	350,0	0,0	0,0	0,0	350,0
Verdijusteringer (inkl o/u kurs)	-1,2	0,0	0,0	0,4	-1,6
Påløpt rente	4,1	0,0	0,0	-0,6	4,7
Sum ansv. lånekapital og fondsobl.lån	702,9	0,0	0,0	-0,2	703,1

Finansielle derivater

31.12.2015 (Tall i mill. kroner)	Morbank	Morbank	Morbank	Konsern	Konsern	Konsern
Virkelig verdi over resultatet	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
<i>Valutainstrumenter</i>						
Valutaterminer (forwards)	7,0	0,0	0,1	7,0	0,0	0,1
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	136,4	0,0	28,0	136,4	0,0	28,0
Sum valutainstrumenter	143,4	0,0	28,1	143,4	0,0	28,1
<i>Renteinstrumenter</i>						
Rentebytteavtaler (renteswapper)	767,6	0,0	24,0	767,6	0,0	24,0
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	767,6	0,0	24,0	767,6	0,0	24,0
Garanti overfor Eksportfinans ASA *)	242,0	0,0	10,7	242,0	0,0	10,7
Sum andre derivater	242,0	0,0	10,7	242,0	0,0	10,7
Anvendt for sikringsbøkføring	Morbank	Morbank	Morbank	Konsern	Konsern	Konsern
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
<i>Valutainstrumenter</i>						
Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum valutainstrumenter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Renteinstrumenter</i>						
Rentebytteavtaler (renteswapper)	4.715,0	282,5	5,6	6.215,0	494,7	5,6
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	4.715,0	282,5	5,6	6.215,0	494,7	5,6
Sum derivater		282,5	68,4		494,7	68,4

*) Beløpet på MNOK 10,7 er netto negativ verdiutvikling i garantert portefølje pr. 31.12.15 etter at årlig utvekslingsbeløp er fratrukket. Derivatets verdi uten hensyntagen til utvekslingsbeløp var positiv med MNOK 31,7 pr. 31.12.15.

31.12.2014						
Virkelig verdi over resultatet	Morbank Kontraktssum	Morbank Eiendeler	Morbank Forpliktelser	Konsern Kontraktssum	Konsern Eiendeler	Konsern Forpliktelser
<i>Valutainstrumenter</i>						
Valutaterminer (forwards)	3,1	0,1	0,0	3,1	0,1	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	100,2	0,0	23,5	100,2	0,0	23,5
Sum valutainstrumenter	103,3	0,1	23,5	103,3	0,1	23,5
<i>Renteinstrumenter</i>						
Rentebytteavtaler (renteswapper)	727,9	0,0	33,3	727,9	0,0	33,3
Rentebytteavtaler (FRA)	500,0	0,1	0,0	500,0	0,1	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	1.227,9	0,1	33,3	1.227,9	0,1	33,3
Garanti overfor Eksportfinans ASA *)	242,0	10,0	0,0	242,0	10,0	0,0
Sum andre derivater	242,0	10,0	0,0	242,0	10,0	0,0
Anvendt for sikringsbokføring	Morbank Kontraktssum	Morbank Eiendeler	Morbank Forpliktelser	Konsern Kontraktssum	Konsern Eiendeler	Konsern Forpliktelser
<i>Valutainstrumenter</i>						
Valutaterminer (forwards)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valutabytteavtaler (valutaswapper)	0,0	0,0	0,0	252,1	35,8	0,0
Sum valutainstrumenter	0,0	0,0	0,0	252,1	35,8	0,0
<i>Renteinstrumenter</i>						
Rentebytteavtaler (renteswapper)	4.745,0	342,5	0,0	6.245,0	558,1	0,0
Rentebytteavtaler (FRA)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Standardiserte rentebytteavtaler (futures)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum renteinstrumenter	4.745,0	342,5	0,0	6.245,0	558,1	0,0
Sum derivater		352,7	56,8		604,1	56,8

*) Beløpet på MNOK 10,0 er netto positiv verdiutvikling i garantert portefølje pr. 31.12.14 etter at årlig utvekslingsbeløp er fr trukket. Derivatets verdi uten hensyntagen til utvekslingsbeløp var positiv med MNOK 41,1 pr. 31.12.14.

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Banken bruker følgende verdsettelseshierarki for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Nivå 1: Observerbare omsetningskurser i aktive markeder

Nivå 2: Observerbare omsetningskurser i mindre aktive markeder eller bruk av input som er observerbar, enten direkte eller indirekte

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata

Det vises til note 23 Finansielle eiendeler og forpliktelser i årsrapporten for 2014 for nærmere omtale av de enkelte regnskapspostene.

31.12.2015 - Konsern

(Tall i mill. kroner)

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Konter og fordringer på sentralbanker	378,0	0,0	0,0	378,0	378,0
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	8,1	8,1	8,1
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	27.978,2	27.978,2	27.975,8
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	216,0	0,0	216,0	205,6
Sum eiendeler til amortisert kost	378,0	216,0	27.986,3	28.580,3	28.567,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	150,3	0,0	150,3	150,3
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	13.159,3	0,0	13.159,3	13.159,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	17.092,2	0,0	17.092,2	17.205,3
Ansvarlig lånekapital	0,0	691,9	0,0	691,9	702,9
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	31.093,7	0,0	31.093,7	31.217,8
Virkelig verdi					
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	4.554,6	0,0	4.554,6	4.554,6
Aksjer, andeler og andre verdipapirer					
- til virkelig verdi over resultatet	13,1	19,8	0,0	32,9	32,9
- tilgjengelig for salg	0,0	0,0	445,2	445,2	445,2
Finansielle derivater	0,0	494,7	0,0	494,7	494,7
Sum eiendeler til virkelig verdi	13,1	5.069,1	445,2	5.527,4	5.527,4
Finansielle derivater	0,0	68,4	0,0	68,4	68,4
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	68,4	0,0	68,4	68,4

Bevegelser i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi

	Virkelig verdi
Balanse pr. 01.01.15	428,0
Netto gevinster	0,1
Kjøp av aksjer, andeler mv.	0,0
Avhending/realisasjon	1,1
Verdiendring	18,2
Overført fra nivå 1 og 2	0,0
Balanse pr. 31.12.15	445,2

Aksjer og andeler i nivå 3

Avgang i nivå 3 i 2015 gjelder likvidasjonsutbytte og tilbakebetaling av innbetalt kapital ifm avvikling av selskap. Positiv verdiendring på MNOK 18,2 tilhører kategorien tilgjengelig for salg, og gjelder i sin helhet verdiendring som er innregnet i i totalresultatet.

Beløpet inkluderer positiv verdiendring på andel i Visa Norge med MNOK 17,4. Ved utgangen av 4. kvartal 2015 er investeringer i Frende Holding AS verdsatt til MNOK 210,0, Eksportfinans ASA til MNOK 200,0 og andel i Visa Norge til MNOK 17,4.

31.12.2014 - Konsern	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Virkelig verdi	Bokført verdi
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	481,5	0,0	0,0	481,5	481,5
Netto utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	0,0	7,5	7,5	7,5
Netto utlån til og fordringer på kunder	0,0	0,0	28.703,4	28.703,4	28.697,8
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	221,4	0,0	221,4	205,8
Sum eiendeler til amortisert kost	481,5	221,4	28.710,9	29.413,8	29.392,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	210,5	0,0	210,5	210,5
Innskudd fra og gjeld til kunder	0,0	13.397,0	0,0	13.397,0	13.397,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0,0	17.746,2	0,0	17.746,2	17.549,9
Ansvarlig lånekapital	0,0	709,2	0,0	709,2	703,1
Sum gjeld til amortisert kost	0,0	32.062,9	0,0	32.062,9	31.860,5
Virkelig verdi					
Sertifikater, obligasjoner o.a. rentebærende verdipapirer	0,0	3.904,0	0,0	3.904,0	3.904,0
Aksjer, andeler og andre verdipapirer					
-til virkelig verdi over resultatet	10,0	19,5	0,0	29,5	29,5
-tilgjengelig for salg	0,0	0,0	428,0	428,0	428,0
Finansielle derivater	0,0	604,1	0,0	604,1	604,1
Sum eiendeler til virkelig verdi	10,0	4.527,6	428,0	4.965,6	4.965,6
Finansielle derivater	0,0	56,8	0,0	56,8	56,8
Sum gjeld til virkelig verdi	0,0	56,8	0,0	56,8	56,8

Bevegelser i nivå 3 for poster vurdert til virkelig verdi	Virkelig verdi
Balanse pr. 01.01.14	627,4
Netto gevinster	147,0
Kjøp av aksjer, andeler mv.	0,7
Avhending	256,8
Verdiendring	-90,2
Overført fra nivå 1 og 2	0,0
Balanse pr. 31.12.14	428,0

Motregning finansielle instrumenter

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuelt mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA). Det er ikke foretatt motregning i balanseførte beløp i henhold til opplysningskravet om motregning. I morbanken foreligger det ingen avtaler om motregningsrett ved eventuelt mislighold eller inngåtte CSA-avtaler.

Konsern (Tall i mill. kroner)

	Brutto beløp	Motregnet	Balanseført beløp	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Pr. 31.12.15 var eksponeringen som følger:					
Finansielle derivater eiendeler	282,5	0,0	282,5	0,0	282,5
Finansielle derivater gjeld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pr. 31.12.14 var eksponeringen som følger:					
Finansielle derivater eiendeler	251,4	0,0	251,4	0,0	251,4
Finansielle derivater gjeld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Kapitaldekning

Overgangsregler, der fond for urealiserte gevinster for poster klassifisert som tilgjengelig for salg ikke kan medregnes i ren kjernekapital, gjaldt til og med 31.12.14.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Beregningen knyttet til operasjonell risiko beregnes ut fra basismetoden. CVA-tillegget beregnes etter standardmetoden. Engasjementsbeløp for derivater beregnes etter markedsverdimetoden.

Bankens ansvarlige kapital skal til en hver tid oppfylle minstekravene til kapitaldekning med tillegg av en buffer som samsvarer med selskapets aksepterte risikotoleranse. Det henvises for øvrig til konsernets Pilar III-dokument, som ligger tilgjengelig på Sparebanken Øst sin nettside.

	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014	Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014
Ren kjernekapital				
Bokført egenkapital	2.587,0	2.477,3	2.951,1	2.765,7
Fradragsposter i ren kjernekapital				
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-5,4	-4,8	-5,6	-5,0
Utbytter	-102,6	-103,7	-102,6	-103,7
Immaterielle eiendeler	-0,1	-0,4	-0,1	-0,4
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	-6,7	0,0	0,0	0,0
Ren kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0	0,0
Fond for urealiserte gevinster (overgangsordning tom 31.12.14)	0,0	-162,4	0,0	-162,4
Sum ren kjernekapital	2.472,2	2.206,1	2.842,9	2.494,2
Øvrig kjernekapital				
Fondsobligasjoner	349,3	349,1	349,3	349,1
Fradragsposter i øvrig kjernekapital				
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	-5,0	0,0	0,0	0,0
Øvrig kjernekapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum øvrig kjernekapital	344,3	349,1	349,3	349,1
Sum kjernekapital	2.816,5	2.555,2	3.192,2	2.843,3
Tilleggskapital				
Ansvarlig lån	349,5	349,3	349,5	349,3
Andel av fond for urealiserte gevinster (overgangsordning tom 31.12.14)	0,0	58,5	0,0	58,5
Fradragsposter i tilleggskapital				
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (ikke signifikant)	-7,2	0,0	0,0	0,0
Tilleggskapital instrumenter i andre finansinst. (signifikant)	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum tilleggskapital	342,3	407,8	349,5	407,8
Netto ansvarlig kapital	3.158,8	2.963,0	3.541,7	3.251,1
Beregningsgrunnlag				
Stater og sentralbanker	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokale og regionale myndigheter	162,1	109,6	162,1	109,6
Offentlig eide foretak	0,0	0,0	0,0	0,0
Multilaterale utviklingsbanker	0,0	0,0	0,0	0,0
Institusjoner	2.399,4	2.293,2	272,0	310,1
Foretak	621,3	3.421,5	433,1	3.040,4
Massemarkedsengasjementer	314,9	658,0	1.553,7	1.866,4
Engasjementer med pant i eiendom	8.239,4	5.793,3	11.541,0	8.954,9
Forfalte engasjementer	151,3	344,7	178,0	381,7
Obligasjoner med fortrinnsrett	239,6	241,2	239,6	241,2
Andeler i verdipapirfond	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalposisjoner	1.741,3	1.527,5	827,7	595,0
Øvrige engasjementer	140,0	124,5	427,0	645,2
Verdipapirisering	65,4	112,0	65,4	112,0
Beregningsgrunnlag kreditt- og motpartsrisiko	14.074,8	14.625,4	15.699,5	16.256,4
Beregningsgrunnlag valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,0
Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.106,6	952,9	1.393,5	1.184,5
Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet motpart (CVA)	157,1	178,2	359,5	450,8
Sum beregningsgrunnlag	15.338,5	15.756,5	17.452,6	17.891,6
Ren kjernekapital	16,12 %	14,00 %	16,29 %	13,94 %
Kjernekapitaldekning	18,36 %	16,22 %	18,29 %	15,89 %
Kapitaldekning	20,59 %	18,80 %	20,29 %	18,17 %
Buffere				
Bevaringsbuffer	383,5	393,9	436,3	447,3
Motsyklisk buffer	153,4	0,0	174,5	0,0
Systemrisikobuffer	460,2	472,7	523,6	536,7
Buffer for systemviktige banker	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum bufferkrav	997,0	866,6	1.134,4	984,0
Tilgjengelig bufferkapital	1.782,0	1.497,0	2.057,5	1.689,1
Uvektet kjernekapitalandel *)	7,77 %	7,02 %	8,97 %	7,93 %

*) Uvektet kjernekapitalandel er beregnet pr. utgangen av kvartalet.

Garantiansvar og andre poster utenom balansen

(Tall i mill. kroner)	Morbank	Morbank	Konsern	Konsern
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	59,7	77,9	60,5	78,7
Kontraktsgarantier	51,9	64,8	53,0	64,8
Lånegarantier	4,5	5,8	4,5	5,8
Annet garantiansvar	25,7	17,2	25,7	17,2
Sum garantier overfor kunder	141,8	165,7	143,7	166,5
Garanti overfor Eksportfinans ASA *	100,0	100,0	100,0	100,0
Sum garantiansvar	241,8	265,7	243,7	266,5

* Banken har stilt garanti overfor Eksportfinans ASA. Netto garantiforpliktelse er MNOK 100. Garantien er et derivat. Derivatets verdi eksklusive utvekslingsoppgjør var positiv med MNOK 31,7 pr. 31.12.15 mot MNOK 41,4 pr. 31.12.14.

I forbindelse med ratingprosessen av Sparebanken Øst Boligkreditt AS, har banken utstedt en garanti for alle OMF-forpliktelser i boligkredittforetaket. OMF-forpliktelsene utgjør pålydende MNOK 7.423,0 pr. 31.12.15 og MNOK 6.942,9 pr. 31.12.14.

Pantstillelser og fortrinnsrett

Obligasjoner, pålydende verdi, stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank	645,0	1.195,0	645,0	1.195,0
Pantstillelser	645,0	1.195,0	645,0	1.195,0
Fortrinnsrett iht. finansforetaksloven § 11-15 (pålydende)	0,0	0,0	7.423,0	6.942,9

Transaksjoner med nærstående parter

Morbank

Dette er transaksjoner mellom morbanken og 100 % eide datterselskap. Transaksjonene er eliminert i konsernregnskapet.

(Tall i mill. kroner)

	31.12.2015	31.12.2014
Resultat		
Renteinntekter fra datterselskap	47,9	68,4
Renteinntekter sertifikater og obligasjoner (OMF) fra datterselskap	2,0	10,2
Rentekostnader til datterselskap	3,0	4,1
Mottatt utbytte fra datterselskap	90,0	60,0
Forvaltningshonorar m.m. fra Sparebanken Øst Boligkreditt AS	14,9	14,8
Husleie til datterselskap	8,2	7,8
Andre kostnader til datterselskap	0,2	0,2
Balanse		
Utlån til datterselskap	2.279,3	2.708,5
Investering OMF i datterselskap	0,0	0,0
Andre fordringer på datterselskap	1,1	1,1
Innskudd fra datterselskap	313,3	302,7
Andre forpliktelser til datterselskap	5,9	4,0

Konsern

Utover lån og innskudd og tilhørende renteinntekter og rentekostnader vedrørende topplergruppen, styret og kontrollkomitéen, har ikke konsernet andre nærstående parter. Det vises til note 32 i årsregnskapet.

Tilleggsinformasjon til kontanstrømpoppstilling

Konsern 31.12.2015	Konsern 31.12.2014	(Tall i mill. kroner)	Morbank 31.12.2015	Morbank 31.12.2014
Kontanter og kontantekvivalenter				
378,0	481,5	Kontanter og fordringer på sentralbanker	378,0	481,5
8,1	7,5	Utlån til og fordringer på kredittinst. som gjelder rene plasseringer	8,1	7,5
386,1	489,0	Sum	386,1	489,0
Endring i øvrige eiendeler i forbindelse med driften				
-3,4	-6,0	Netto endring i finansielle eiendeler holdt for handelsformål	-3,4	-6,0
17,0	33,4	Netto endring i finansielle derivater (netto eiendeler og gjeld)	17,0	33,5
84,8	-68,6	Netto endring i andre eiendeler	7,1	3,7
98,4	-41,2	Sum	20,7	31,2
Ikke kontante poster inkludert i resultat før skatt				
17,9	19,8	Avskrivninger på varige driftsmidler	10,9	8,8
0,2	0,2	Amortisering av finansielle investeringer holdt til forfall	0,2	0,2
-12,8	-3,2	Nedskrivning av finansielle eiendeler	-11,5	-7,1
-0,8	1,6	Amortisering finansieringsaktiviteter målt til amortisert kost	-1,9	-0,1
4,5	18,4	Sum	-2,3	1,8

Resultat pr. egenkapitalbevis

Resultat pr. egenkapitalbevis beregnes ved å dele den delen av resultat etter skatt som tilfaller egenkapitalbeviserne med et veid gjennomsnitt av antall utestående egenkapitalbevis i løpet av året.

Sparebanken Øst har ikke utstedt opsjoner eller andre instrumenter som kan føre til utvanning av resultat pr. egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis blir derfor lik resultat pr. egenkapitalbevis.

(Tall i mill. kroner)	Morbank 31.12.2015	Konsern 31.12.2015
Resultat etter skatt	182,1	256,0
Eierbrøk	38,79 %	38,79 %
Resultat etter skatt tilordnet egenkapitalbevisiere	70,6	99,3
Veid gjennomsnitt av antall utestående egenkapitalbevis	20,7	20,7
Resultat pr. egenkapitalbevis	3,41	4,79

Eierbrøk morbank

(Tall i mill. kroner)	01.01.2016	01.01.2015
Egenkapitalbeviskapital	207,3	207,3
Overkursfond	387,8	387,8
Utjevningsfond (ekskl. utbytte)	272,8	262,6
Andel tilgjengelig for salg reserve	68,0	63,0
Sum teller (A)	935,9	920,7
Sum egenkapital (årets avsetning til utbytter holdt utenom)	2.484,4	2.373,6
Sum nevner (B)	2.484,4	2.373,6
Eierbrøk (A/B) i %	37,67	38,79

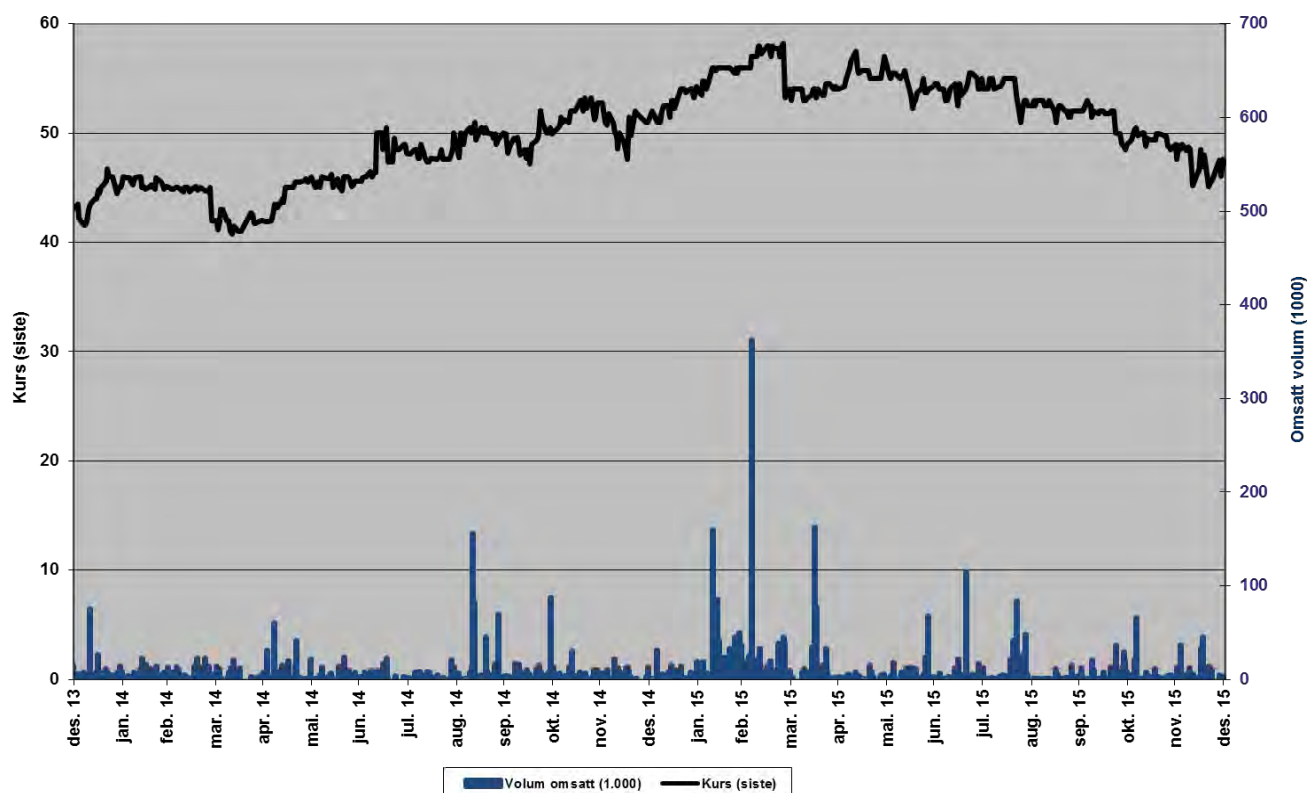
Egenkapitalbevis

Diverse nøkkeltall egenkapitalbevis:

	2015	2014	2013	2012	2011
Eierbrøk (morbank)	38,79 %	41,44 %	43,28 %	44,98 %	46,04 %
Antall egenkapitalbevis (mill.)	20,73	20,73	20,73	20,73	20,73
Bokført egenkapital pr. bevis kr 1)	55,06	54,81	52,29	46,22	42,49
Utbytte kr	3,30	5,00	3,00	3,00	2,00
Omløpshastighet (omsatt /utstedt)	16,02 %	10,46 %	21,81 %	11,69 %	21,61 %

1) Eierandelskapital (inkl. utbytte) (konsern) dividert på antall egenkapitalbevis.

Sparebanken Øst (SPOG)

De tyve største egenkapitalbevisiere pr. 31.12.2015

Navn	Antall	%	Navn	Antall	%
1 MP Pensjon	2.012.218	9,71 %	11 Wenaasgruppen AS	273.000	1,32 %
2 Directmarketing Invest AS	999.500	4,82 %	12 Profond AS	267.723	1,29 %
3 Pareto AS	677.070	3,27 %	13 Hustadli AS	265.729	1,28 %
4 Citibank NA New York (NOM)	643.822	3,11 %	14 Sparebankstiftelsen DNB	212.517	1,03 %
5 Storebrand AS	606.000	2,92 %	15 Bergen Kom. Pensjonskasse	200.000	0,96 %
6 Verdpapirfondet Eika Utbytte	496.159	2,39 %	16 Jal Holding AS	198.104	0,96 %
7 Hansen, Asbjørn Rudolf	466.443	2,25 %	17 Danske Bank (NOM)	162.571	0,78 %
8 Jag Holding AS	400.000	1,93 %	18 Nordenfjelske Bykredits Stiftelse	156.318	0,75 %
9 Foretaks konsulenter AS	385.100	1,86 %	19 RWA Invest AS	150.875	0,73 %
10 AS Andersen Eiendomsselskap	354.500	1,71 %	20 Løkke, Helge Arnfinn	148.433	0,72 %

HOVEDKONTOR
Bragernes Torg 2, Drammen
Postboks 67, 3301 Hokksund
Telefon: 03220
Fax: 32 89 32 58
E-post: firmapost@oest.no
oest.no

